

Samlenotat

Folketingets
Europaudvalg

**Samlenotat: Konkurrenceevnerådsmøde den 1. december
2017 (forsknings- og rundelen)**

RUM

**5. Rådskonklusioner om midtvejsevalueringen af Copernicus-
programmet**

- vedtagelse

KOM-nr. foreligger ikke

6. EUs rumprogram - vejen fremad

- udveksling af synspunkter

KOM-nr. foreligger ikke

FORSKNING

**7. Rådskonklusioner om Horizon 2020 på vej mod et niende ramme-
program**

- vedtagelse

KOM-nr. foreligger ikke

**8. Missionstilgangen i det niende rammeprogram for forskning og
innovation**

- udveksling af synspunkter

KOM-nr. foreligger ikke

14. november 2017

**Uddannelses- og
Forskningsministeriet**
Kontoret for jura og
internationale forhold

Børsgade 4
Postboks 2135
1015 København K
Tel. 3392 9700
Fax 3332 3501
ufm@ufm.dk
www.ufm.dk

CVR-nr. 1680 5408

Ref.-nr.
17/061726-04

5. Rådskonklusioner om midtvejsevalueringen af Copernicus-programmet

1. Resumé

Midtvejsevalueringen af Copernicus sker tre år efter programmets oprettelse som følge af programmets forordning. Resultaterne har ifølge evalueringen været positive, og systemet har opnået langt større udbredelse og anvendelse end oprindeligt antaget. Programmet har leveret inden for sit allokerede budget, og ibrugtagningen af systemet sker med tilfredsstillende fremskridt. Copernicus indgår med sine frie og åbne geospatiale data helt naturligt i det nye hyperforbundne informationssamfund og er med sine mega-data allerede en integreret del af den nye digitale økonomi. Programmet vil derfor fremadrettet skulle tilpasse sine mål til denne virkelighed og danne grundlag for fortsat økonomisk vækst. Copernicus-programmets kompleksitet og samspil mellem en rumbaseret infrastruktur, udbud af tjenester samt brugeradgang har imidlertid tydeliggjort behovet for en forenkling af procedurer og styring.

Sagen forelægges Folketingets Europaudvalg til orientering.

2. Baggrund

Udgangspunktet for rådskonklusionerne er Kommissionens midtvejs-evaluering af Copernicus, som blev offentliggjort den 23. oktober 2017. EU's rumaktiviteter er centreret om to store satsninger, Galileo (satellitnavigation) og Copernicus (jord- og klima-observation). Både Galileo og Copernicus er udviklet til fredelige formål. Det fremgår af begge programmets hovedforordninger, at de er civile systemer under civil kontrol. Copernicus blev oprettet i 2014 som en erstatning af det tidligere GMES-program (Global Monitorering of Environment and Security).

Copernicus har til formål at øge de socioøkonomiske fordele og bidrage til europæisk uafhængig adgang til miljøviden og fremme udviklingen af en konkurrencedygtig europæisk rum- og rumtjenesteindustri. Copernicus indeholder tre dele: En ruminfrastruktur (herunder satellitter og jordbaseret udstyr til dataopsamling og bearbejdning), tjenester til generering af data samt koordineret adgang til in situ-data (data indhentet på specifikke steder eksempelvis ved bøjer, vejrstationer osv.). De fleste af de operationelle opgaver er uddelegeret til Den Europæiske Rumorganisation (ESA) og delvist til Den Europæiske Organisation til Udnyttelse af Meteorologiske Satellitter (EUMETSAT). Dertil kommer et tæt samarbejde med en lang række europæiske agenturer og institutioner i udviklingen og udbuddet af tjenester baseret på systemets dataindsamling.

3. Formål og indhold

Udkastet til rådskonklusioner anerkender midtevejsevalueringens resultater og de markante fremskridt, der er sket i programmet siden 2014. Den europæiske uafhængighed i adgang til data understreges, ligesom der lægges vægt på systemets fortsatte kontinuitet, udvikling og evolution for bl.a. fortsat at kunne understøtte og tiltrække private investeringer i udnyttelsen af systemet.

Konklusionerne understreger ligeledes, at Copernicus' kontinuerlige og pålidelige data samt den frie og åbne adgang til disse data har bidraget til systemets succes. Systemet har som kernen i sit virke at understøtte Copernicus tjenesterne, offentlige myndigheders behov, Europas internationale forpligtigelser og samtidig øge kommercielle udnyttelsesmuligheder af downstream data.

Grundet nye behov for adgang til data fra brugerne, er der behov for at se nærmere på nye måder, hvorpå brugerne bedst får hurtig og effektiv adgang til big-data genereret af Copernicus. Samtidig opfordres Kommissionen og alle medlemslande til at knytte tættere bånd mellem Copernicus og nationale policy-områder, herunder i forhold til erhvervs politik, digitalisering samt eliminering af forhindringer, der kan hindre kommerciel anvendelse af applikationer og services.

Konklusionerne bemærker, at Copernicus i dag er verdens største leverandør af jordobservationsdata, og at dette særligt er grundet systemets politik om fri og åben data. Ligeledes fremhæves behovet for, herunder i internationalt samarbejde, at sikre kontinuitet og evolution i systemet og dets tjenester, og at dette skal adresseres rettidigt for at sikre langsigtet interesse fra kommercielle aktører. Endelig peges der på et behov for at se nærmere på programmets styring, herunder samarbejdsrelationerne med bl.a. medlemsstater og den europæiske rumorganisation ESA, samt synergien med øvrige EU-rumprogrammer.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Ikke relevant.

5. Nærhedsprincippet

Nærhedsprincippet er ikke relevant for rådskonklusionerne.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Rådskonklusionerne har ikke statsfinansielle, samfundsøkonomiske eller erhvervsøkonomiske konsekvenser i Danmark.

8. Høring

Udkast til samlenotat om punktet har været sendt i høring i EU-Specialudvalget for Forskning den 9. november 2017 med høringsfrist den 14. november 2017. Høringen gav ikke anledning til bemærkninger.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der er generel opbakning til forslaget blandt de øvrige medlemslande.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen er positivt stemt over for midtvejsevalueringen og enig i udkastet til rådskonklusioner. Regeringens holdning til prioriteter i den næste flerårige finansielle ramme (2021-2027) og underliggende sektorretsakter, herunder for Galileo og Copernicus, er endnu ikke fastlagt.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg

6. EUs rumprogram - vejen fremad

1. Resumé

EU's rumprogram vil være genstand for en policy-drøftelse på rådsmødet. Der foreligger endnu ikke diskussionsoplæg eller spørgsmål fra formandskabet som baggrund for drøftelsen. Det er forventningen, at drøftelsen vil omhandle fortsat kontinuitet, stabilitet og evolution af de to store europæiske rum-flagskibe Copernicus og Galileo samt Kommissionens overvejelser i forbindelse med kommende udspil.

Sagen forelægges Folketingets Europaudvalg til orientering.

2. Baggrund

EU's rumaktiviteter er centreret om to store satsninger, Galileo (satellitnavigation) og Copernicus (jord- og klimaobservation). Både Galileo og Copernicus er udviklet til fredelige formål. Det fremgår af begge programmets hovedforordninger, at de er civile systemer under civil kontrol. EU forventes, siden lanceringen i 1999 og frem mod 2020, at have investeret op mod 144 mia. kr. i de to systemer (henholdsvis 100 mia. kr. til Galileo og 44 mia. kr. til Copernicus). Begge systemer omtales som EU's flagskibe inden for rumområdet, og der er store forventninger til systemernes betydning for kommercielle anvendelsesmuligheder og bedre varetagelse af generelle policy-områder under EU, herunder f.eks. transport, energiforsyning, klimaforandringer, migration og landbrug.

Begge systemer vurderes af EU som afgørende infrastrukturer, der indgår som væsentlige strategiske elementer i Europas uafhængige adgang til satellitbaseret PNT (position, navigation og tidstagning) via Galileo samt jord- og klimaobservationer via Copernicus. Sikring af kontinuerlig drift af disse systemer, kombineret med evolution og udvikling af næste generation af det rumbaserede segment anses som værende essentiel i forhold til at sikre fortsat kommercielle investeringer og udnyttelse af systemerne. Dvs. at systemernes fortsatte kommercielle succes er afhængig af markedets tiltro til systemens opretholdelse.

3. Formål og indhold

Kommissionen arbejder på næste generation af programforslag under den næste flerårige finansielle ramme (2021-2027) og forventes at benytte rådsmødet som anledning til at løfte sløret for indledende overvejelser samt søge støtte til disse inden for rumområdet. Dertil kan komme indledende diskussioner om en fremtidig governance-model for Galileo og Copernicus. Det kan forventes, at Kommissionen gerne ser en fællesforordning for begge programmer. En forventet ny fællesforordning vil kunne samle Kommissionens håndtering af de to programmer, herunder ikke mindst samle forhandlingen og samarbejdet med ESA, der i dag

varetager udvikling og opbygning af det rumbaserede element for begge systemer.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Ikke relevant.

5. Nærhedsprincippet

Nærhedsprincippet er ikke relevant for policy-drøftelsen.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Policy-drøftelsen har ikke statsfinansielle, samfundsøkonomiske eller erhvervsøkonomiske konsekvenser i Danmark.

8. Høring

Udkast til samlenotat om punktet har været sendt i høring i EU-Specialudvalget for Forskning den 9. november 2017 med høringsfrist den 14. november 2017. Høringen gav ikke anledning til bemærkninger.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Regeringen forventer, at der under drøftelsen vil blive udtrykt generel opbakning til fortsat drift og udvikling af de to rumbaserede systemer, men at andre medlemsstater, som Danmark, vil tage samme forbehold i forhold til at diskutere indhold og prioriteringer i den kommende finansielle ramme.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen bakker generelt op om fortsat drift og udvikling af de to rumbaserede systemer. Regeringens holdning til prioriteter i den næste flerårige finansielle ramme (2021-2027) og underliggende sektorretsakter, herunder for Galileo og Copernicus, er endnu ikke fastlagt. Regeringen afventer en eventuel udmelding om en fællesforordning for de to rumprogrammer inden en endelig stillingtagen.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

7. Rådskonklusioner om Horizon 2020 på vej mod et niende rammeprogram

1. Resumé

Formandskabet har på baggrund af en række drøftelser om Kommissionens midtvejsevaluering af EU's rammeprogram om forskning og innovation (Horizon 2020) fremsat forslag til rådskonklusioner om rammeprogrammet. Under syv hovedoverskrifter opridses væsentlige konklusioner fra drøftelserne og enkelte opfordringer til medlemsstaterne og Kommissionen set i lyset af forberedelserne til det kommende niende rammeprogram for forskning og innovation. Rådskonklusionernes ramme er, at Horizon 2020 - og det kommende program - skal fortsætte med at bidrage til vækst, jobskabelse og løsninger på væsentlige samfundsudfordringer. Overordnet opfordres der til, at der bygges videre på grundstrukturen af det nuværende rammeprogram, som har vist sig succesfuld, med fortsat ønske om simplificering af procedurer, samspil mellem relaterede europæiske programmer og fonde samt øget økonomisk og samfundsmæssig merværdi og effekt for øje.

Sagen forelægges Folketingets Europaudvalg til orientering.

2. Baggrund

Det estiske formandskab har afholdt en række drøftelser på baggrund af Kommissionens midtvejsevaluering af Horizon 2020, som blev offentliggjort den 29. maj 2017. Midtvejsevalueringen har ikke alene været anledning til at drøfte forbedringsmuligheder af Horizon 2020 i programmets sidste løbetid, men også mulighed for at indikere overordnet retning og overvejelser for det efterfølgende og niende rammeprogram for forskning og innovation.

3. Formål og indhold

Rådskonklusionerne om midtvejsevalueringen af Horizon 2020 på vej mod et niende rammeprogram fokuserer på 1) øget effekt af europæisk forskning og innovation, 2) nøgleprincipper i forberedelserne til et niende rammeprogram, 3) forskning og innovation som bidrag til økonomien og vækst, 4) rationalisering af finansieringslandskabet, 5) åbenhed og adgang samt 6) implementering.

Rådskonklusionerne gentager, at den nuværende flerårige finansielle ramme inden 2020 fortsat skal stimulere vækst og job gennem effektive programmer med tydelig europæisk merværdi såsom Horizon 2020-programmet. Forskning bliver understreget som essentielt for at sikre langsigtet økonomisk vækst, industriel konkurrenceevne, social sammenhængskraft og for at imødekomme store samfundsudfordringer som eksempelvis defineret i FN's bæredygtighedsmål og Romerklæringen fra 2017. Samarbejde, excellence, effekt og åbenhed bliver understreget som fundamentet for et attraktivt rammeprogram med demonstreret høj europæisk merværdi, også for et fremtidigt rammeprogram.

For at imødekomme overordnede målsætninger og understøtte et velfungerende program i de sidste år af programmets levetid understreges bl.a. videreudvikling af det europæiske forskningsrum (ERA), en vurdering af langsigtet effekt af rammeprogrammet, bedre sammenhæng og synergi med andre muligheder for finansiering til forskning inkl. struktur- og investeringsfondene, øget fokus på formidling samt interaktion med samfundet og interessenter, bedre adgang til data, forbedret cirkulation af viden

mellem forskning og uddannelse, strømlining og rationalisering af finansieringslandskabet inkl. partnerskaber, simplificering af samarbejdet om det Europæiske Institut for Innovation og Teknologi, et mere åbent program med bedre deltagelse af alle medlemsstater og styrkelse af internationalt samarbejde. Desuden noteres lanceringen af idéen om at etablere et europæisk innovationsråd, om end egentlig udformning endnu ikke er besluttet.

Derudover opridser rådskonklusionerne enkelte opfordringer til medlemsstaternes og Kommissionens overvejelse i forberedelserne med det kommende og niende rammeprogram, herunder i højere grad at involvere især medlemsstater og interessenter i udformning og implementering, at undersøge muligheden for at fastlægge såkaldte "missioner" for forskningen, at se nærmere på forbedring af succesraten for ansøgninger, at fortsætte med simplificeringsdagsordenen og udvikle monitorering- samt evalueringsmetoder for rammeprogrammet.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Ikke relevant.

5. Nærhedsprincippet

Nærhedsprincippet er ikke relevant for rådskonklusionerne.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Rådskonklusionerne har ikke statsfinansielle, samfundsøkonomiske eller erhvervsøkonomiske konsekvenser i Danmark.

8. Høring

Udkast til samlenotat om punktet har været sendt i høring i EU-Specialudvalget for Forskning den 9. november 2017 med høringsfrist den 14. november 2017. Høringen gav ikke anledning til bemærkninger.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der er generel opbakning til forslaget blandt de øvrige medlemslande.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen kan støtte rådskonklusionerne, herunder yderligere understregning af excellence som grundprincip og væsentligt evalueringsskriterium, nationalt ansvar for opbygning af effektive forsknings- og innovationssystemer samt behovet for et bedre samspil mellem uddannelses- og forskningsinitiativer på europæisk plan. Derudover lægges der fra dansk side vægt på, at rådskonklusionerne understreger behovet for yderligere simplificering af administrative procedurer og en reducere af ressourcer i ansøgningsfasen.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

8. Missionstilgangen i det niende rammeprogram for forskning og innovation

1. Resumé

Missionstilgangen i det niende rammeprogram for forskning og innovation vil være genstand for en policy-drøftelse på rådsmødet. Idéen om at inkludere et antal større "missioner" med ambitiøse målsætninger er blevet drøftet i forskellige, særligt uformelle, fora. Det forventes, at formandskabet vil lægge op til en formel drøftelse af idéen om en missionstilgang i det niende rammeprogram. Formandskabet har endnu ikke udsendt diskussionsoplæg.

Sagen forelægges Folketingets Europaudvalg til orientering.

2. Baggrund

Ideen om en missionsbaseret tilgang er blevet lanceret som et muligt nyt element til at styrke rammeprogrammets europæiske merværdi og effekt samt kommunikationen til borgerne herom. Tanken er, at et antal ambitiøse missioner skal inkluderes i et kommende rammeprogram. Der foreligger endnu ikke en tydelig beskrivelse af missionstanken. Missionstilgangen har desuden fået støtte fra den kommissionsudpegede højniveaugruppe, der under ledelse af Pascal Lamy (bl.a. tidligere WTO-generaldirektør) tidligere på året kom med anbefalinger til opfølgning på midtvejsevalueringens anbefalinger.

3. Formål og indhold

Det forventes, at det overordnede formål med policy-drøftelsen vil være at få indtryk af medlemslandenes holdninger til missionstilgangen og identificere udestående udfordringer og spørgsmål. Formandskabet har endnu ikke udsendt diskussionsoplæg til baggrund for drøftelsen.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Ikke relevant.

5. Nærhedsprincippet

Nærhedsprincippet er ikke relevant for policy-drøftelsen.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Policy-drøftelsen har ikke statsfinansielle, samfundsøkonomiske eller erhvervsøkonomiske konsekvenser i Danmark.

8. Høring

Udkast til samlenotat om punktet har været sendt i høring i EU-Specialudvalget for Forskning den 9. november 2017 med høringsfrist den 14. november 2017.

Et enkelt høringssvar blev modtaget fra Akademikerne:

"Akademikerne finder spørgsmålet om en missionstilgang i det niende rammeprogram spændende. Da der ikke foreligger diskussionsoplæg til drøftelsen, er det ikke fuldstændig tydeligt, om der også vil foreligge eksempler på missioner som grundlag for diskussionen. Men skulle det være tilfældet, vil Akademikerne

gerne pege på følgende to forslag til missioner - eller nok snarere underpunkter til en mission om forskervilkår og rammebetingelser:

- Reduktion af antallet af tidsbegrænsede ansættelser i forskningsverdenen
- Større grad af ligestilling i forskningen, så kvindelige talenter ikke fravælger professionen på grund af belastende og usikre arbejdsvilkår."

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Medlemsstaterne forventes at gå aktivt ind i drøftelsen med henblik på at være med til at forme en idé, der forventeligt vil blive en del af det kommende rammeprogram.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen er som udgangspunkt positivt stemt over for inkluderingen af missioner som et element i et kommende rammeprogram. Endelig holdning afhænger af den nærmere udformning. Missionerne bør være håndgribelige og lette at kommunikere og understøtte EU's overordnede politiske målsætninger. Missionstilgangen bør ikke medføre mere komplicerede administrative procedurer.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.